כה: אין צדין פרק שלישי ביצה

אורח ארעא קמ"ל. פי' רש"י ולאו משום איסור טרפה תימה דנסמוך מסמע שיש איסור בדבר דקאמר נטיעה מקטע רגליהון דקלניא וי"ל דודאי ליכא איסור דמשנשחטה היא עומדת בחזקת היתר מיהו אם נמצאת טריפה לאחר שאכל הוא נענש כשוגג ולא כאונס שלא היה לו למהר כל כך:

וצלף באילנות. פרש"י ולא ידענא מאי עזותיה ופי' בתוספתא משום דעושה ג' פירות עלין אביונות וקפריסין ועוד שטוענ פירות בכל יום מה שאין כן בשאר אילנות ועוד פי' ר"י דעזותו הוי ממה (א) שטורין ביין מן הקפריסין שהיא עזה כדאמר בפסוס הקטרת יין קפריסין למה הוא כא שטורין בו הלפורן כדי שתהא עזה ולא כפרש"י שפירש בכריתות (דף ו.) שהוא יין הבא ממקום קפרס:

שאני ילתא דבעיתא. וא"ת והא לא התירו אלא מי יש בה לורך רבים כדאמרינן לעיל וי"ל דלמא נמי הלכה לעורך רבים שבת דאם הגולה היתה והיו רבים צריכים (ב) ממנה: **בכור שנפל לבור** ר"י אומר וכו'. נ"ל דמירי בבכור שהיה בו מום קבוע מתמול אך שלא הרואה לחכם מבעוד יום דאי נפל ביה מומא בי"ט ודאי לא הוה שרי רבי יהודה דהוי מוקצה מחמת איסור דלא הוה דעתיה עליה מאתמול ור' יהודה אית ליה מוקצה וה"ק בכור שנפל בו מום אך שלא הראהו לחכם מבעוד יום ונפל לבור בי"ט יבא המומחה וכו' דדאמן מומין בי"ט ס"ל לרבי יהודה ר"ש אומר אין זה מן המוכן

ע"כ

אורח ארעא קמ"ל כדתניא [a] אלא יאכל אדם שום ובצל מראשו אלא מעליו ואם אכל ה"ז רעבתן כיוצא בו [2] לא ישתה אדם כוסו בבת אחת ואם שתה ה"ז גרגרן [3] תנו רבנן השותה כוסו בבת אחת ה"ז גרגרן שנים דרך ארץ שלשה מגסי הרוח ואמר רמי בר אבא חצובא מקטע רגליהון דרשיעיא נטיעה מקטע רגליהון דקצביא ודבועלי נדות תורמוסא מקטע רגליהון דשנאיהון של ישראל שנאמר [1] ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ויעבדו את הבעלים ואת העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני עמון ואת אלהי פלשתים ויעזבו את ה' ולא עבדוהו ממשמע שנאמר ויעזבו את ה' איני יודע שלא עבדוהו ומה ת"ל ולא עבדוהו א"ר אלעזר אמר הקב"ה אפילו כתורמוס הזה [3] ששולקין אותו שבע פעמים ואוכלין אותו בקנוח סעודה לא עשאוני בני תנא משמיה דר"מ מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין תנא דבי ר' ישמעאל [2] מימינו אש דת למו אמר הקב"ה ראויין הללו שתנתן להם דת אש איכא דאמרי דתיהם של אלו אש שאלמלא [4] (לא) נתנה תורה לישראל אין כל אומה ולשון יכולין לעמוד בפניהם והיינו דאמר ר"ש בן לקיש ג' עזין הן ישראל באומות כלב [5] בחיות תרנגול בעופות וי"א אף עז בבהמה דקה וי"א אף צלף באילנות: שחטה בשדה לא יביאנה במוט: ת"ר [6] אין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו [7] ואין יוצאין בכסא אחד האיש ואחד האשה איני והא שלח ר' יעקב בר אידי זקן אחד היה בשבונתינו והיה יוצא בגלודקי שלו ובאו ושאלו את ר' יהושע בן לוי ואמר אם רבים צריכין לו מותר וסמכו רבותינו על דברי אחי שקיא דאמר אנא אפיקתיה לרב הונא מהיני לשילי ומשילי להיני ואמר ר"נ בר יצחק אנא אפיקתיה למר שמואל משמשא למטולא ומטולא לשמשא [8] אם היו רבים צריכין לו מותר א"ל רב נחמן לחמא בר אדא שליח ציון כי סלקת להתם אקוף וזיל אסולמא דצור וזיל לגבי דר' יעקב בר אידי ובעי מיניה כסא מה אתון ביה אדאזל להתם נח נפשיה דר' יעקב בר אידי כי סליק אשכחיה לרבי זריקא א"ל כסא מה אתון ביה א"ל הכי אמר ר' אמי ובלבד שלא יכתף מאי ובלבד שלא יכתף אמר רב יוסף בריה דרבא באלונקי איני והא רב נחמן שרא לה לילתא למיפק [9] באלונקי שאני ילתא דבעיתא אמימר ומר זוטרא [10] מכתפי להו בשבתא דרגלא משום ביעתותא ואמרי לה משום דוחקא דצבורא: **מתני'** בבור שנפל לבור רבי יהודה אומר ירד מומחה ויראה אם

כיה. מה אתם אומרים בו: **כי סליק.** כלומר כי מטא לא"י לאמר שעבר את נור: **אלונקי.** שנבואיל"ש בלע"ז שנותן זרועו על כתף חבירו וחבירו על כתפו הה בכאלו יושב על זרועותם דמתמזי דרך מול ופרסיפ"ל ולהולין למקום רחוק טפי מבוטשאים בין ידיהן בכאלו: **ילתא.** שם אשתו של ר"נ: **דבעיתא.** ליפול: **בשבתא דרגלא.** שדורקין. **מכתפי להו.** בנית המדרש עד מקומם: **משום כעתותא דצבורא.** שהיו נבעתים מן הכבור העומדים על רגליהם מפניהם והיו ירלאים ליפול: **משום דוחקא.** שעומדים על רגליהן וטורח לבור הולך מכתפי להו עבדיהם ותלמידיהם ומוליכין אותן מהר למקומן: **מתני' בבור שנפל לבור.** בבור בזמן הזה אין נשחט בלא מום מפני שקדשים הוא דמאליו הוא קדוש והשוחטו כשהוא תם הוי שוחט קדשים בחוץ וענוש כרת: **שנפל לבור.** ורולא פן ימות שם: **מומחה.** נקי במומין להבחין בין מום קבוע למום עובר:

אם

[a] [1] [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [10]